

Kako pripremiti budućeg školarca za prvi razred?

Prije polaska u školu, dijete treba imati usvojene predčitačke i predmatematičke vještine.

PREDČITAČKE VJEŠTINE odnose se na uredan govorno-jezični razvoj, razvijenu fonološku svjesnost te vezu između glasa i slova.

Temelji za nesmetano usvajanje predvještina čitanja i pisanja podrazumijevaju uredan govorno-jezični razvoj, uredan razvoj pažnje, pamćenja, koncentracije, auditivne i vizualne percepcije važne za učenje čitanja i pisanja.

PREDMATEMATIČKE VJEŠTINE odnose se na misaone procese koji se tiču odnosa u prostoru (gore-dolje, ispod-iznad...), odnosima predmeta (veće-manje, lako-teško...), svojstvima predmeta (crven-plav, tvrd-mekan, topao-hladan...), količini (jesu li dvije skupine jednake ili je jedna skupina veća ili manja za jedan...).

Ove vještine bitne su za razumijevanje brojeva i daljnje učenje matematičkih operacija odnosno uspješno svladavanje matematike.

U tu svrhu igrajte s djecom igre koje potiču verbalizaciju, održavanje pažnje, pamćenja, koncentracije, vizualne i slušne percepcije, odnose među predmetima. Ukoliko postoji područje koje je kod djeteta slabije razvijeno, više igrajte igre koje potiču upravo to područje razvoja.

Primjeri rada kod kuće sa svrhom pripremanja za školu

ODGOJ PAŽNJE

NAMJERNA PAŽNJA

Usmjeravanje aktivnosti i ponašanja

Prenošenje pažnje – sposobnost prelaženja s jedne aktivnosti na drugu, sa sadržaja na sadržaj (s pisanja na čitanje, nacrtati kuću pa složiti 5 kocaka...)

Distribucija pažnje – sposobnost da se istovremeno pazi na dva ili više sadržaja (slušati obrazloženje i pisati ili gledati što negdje piše)

Vježbe za poticanje **vizualne percepcije**:

Nađi isto

Nađi razlike između dvije slične slike, greške na slici

Usporedi i odluči da li je nešto isto ili različito

Slaganje puzzli

Memory

Lotto

Prepoznavanje likova po sjeni i obrnuto

Vježbe **slušne percepcije:**

Igre tipa glazbeni stolci, pokvareni telefon, pametna papiga

Nađi pogrešku u mom čitanju- roditelj namjerno u poznatoj priči iskrivljava važne riječi i očekuje da dijete to ispravi

LITERATURA:

Živković, Ž., Brajković, S. (2008). Spajalica- 100 vježbi, savjeta i igara za poboljšanje koncentracije. Đakovo: Tempo d.o.o.

Suncov, A., (2010). Razvijamo pažnju u igri. Zagreb: Planet Zoe d.o.o.

Vježbe u svrhu poticanja **predmatematičkih vještina:**

Jednostavne operacije s konkretnim materijalima (zbrajanje i oduzimanje bombona, bojica... prvo do broja 5, kad je to usvojeno krenuti do broja 10)

Igre poput: domino s brojevima, čovječe ne ljuti se...

Usvajanje rednih brojeva (utrkiavanje s autićima i slično)

Mjerenje predmeta (izaberite predmete koji nisu duži od 10 cm npr. kutija šibica, knjiga, dijelovi tijela pa postepeno povećavajte ali ne dulje od 30 cm)

Vaganje namirnica i predmeta te vođenje tabele težine

Potruga za blagom- zadajte zadatak da traže predmete oblika kruga (gumbi, tanjuri, čepovi...) ili kvadrata (kutije, stolovi, prozori...) u sobi i mjerite potrebno vrijeme (moguće je napraviti štafetno traženje)

Što tone, a što pluta

Kotrljanje loptica – knjigama se pravi uzbrdica koja se postupno povećava, a djeca prate što se događa s loptom kada ju se spušta po toj kosoj površini

Gdje je što? Sakrijte predmete po sobi i dijete ih traži. Kada ih nađe mora reći gdje je što našao/la (autić sam našao na desnoj strani sobe iznad knjiga)

Domino s geometrijskim likovima

Broji dalje – djeca stoje u krugu, odgajatelj broji do tri i baca loptu sljedećem djetetu koje mora nastaviti brojati te baciti loptu dalje

LITERATURA:

Čudina – Obradović, M. (2002): Matematika prije škole. Zagreb:Školska knjiga.

Vježbe za poticanje razvoja **fine motorike (izuzetno važno za usvajanja vještine pisanja, pravilno držanje olovke)**

- Igre prstima – spajanje prstiju iste ruke, različite položaji šake, sviranje klavijatura, spajanje prstiju obje ruke, motanje vune iz šake, vezanje čvora
- Omekšavanje prstiju tehnika – plastelin, tijesto, glinamol, masaža šake i prstiju
- Vježbe na velikom papiru s obje ruke
- Crtanje prstima, po pijesku, brašnu
- Vježbanje preciznosti: rezanje škarama po crti, šivanje, ubadanje slova, pika-slika, spajanje točka linijom, precrtavanje (crtkano – osnovni oblici prema težima), prenošenje riže, graška i sl. sa žlicom iz posude u posudu, igre labirinta
- Širenje i križanje ruku
- Lovljenje predmeta nasuprotnom djelu tijela (desnom rukom loviti na lijevoj strani tijela)
- Ruka dodiruje prste na suprotnoj nozi
- Skakanje škaricama

Vježbe za razvoj predvještina **čitanja i pisanja**

1. Rima

1.a Raspoznavanje rime – pitate dijete rimuju li se riječi odnosno zvuče li isto, pa ponudite parove riječi od kojih se neke rimuju, a neke ne.

Primjeri rime:

SOL – GOL

SAT – BAT

JUHA – MUHA

VUK – LUK

ČEP – REP

FOKA – KOKA

RAK – MAK

KOS – NOS

PUMA – GUMA

NOJ – ROJ

VAL – ŠAL

TUNA – VUNA

BIK – PIK

DUH – PUH

ČELO – SELO

ŽIR – SIR

VILA – PILA

TAVA – KAVA

ROSA – KOSA

RODA – VODA

GLJIVA – ŠLJIVA

LICE – ŽICE

DUNJA – MUNJA

MIŠ – SLATKIŠ

ŠAPA – KAPA

MED – LED

SOVA – BOVA

1.b Izbacivanje uljeza u rimi – što ne zvuči isto / što se ne rimuje / dvije riječi se rimuju, a jedna je uljez

Primjeri:

kruh – doručak –duh

mrav –tigar –lav

koštica – vještica – bundeva

ptica –kuća –žlica

rijeka –slap –kap

ruka –vrat –sat

mikroskop – teleskop – dalekozor

pruga – vlak – duga

telefon – avion – pilot

kamion – autobus –globus

polica –knjige – stolica

lizaljke – bomboni - baloni

značka –miš –mačka

škare –jare – frizerka

žongler – paun –klaun

top – stop –znak

rak –kornjača –vlak

kruna –kralj –tuna

buba – truba –frula

kroasan – zec –perec

1.c Smišljanje rime: kaži mi koja se riječ rimuje sa:

nos - _____

vid - _____ itd.

Ako dijete smisli riječ koja nema značenje ali se rimuje sa zadanom riječi, prihvatite to kao točan odgovor npr. dijete kaže nos – *dos* i to je dobro jer uočava glasovno podudaranje u rimi.

2. Rastavljanje rečenice na riječi

Pomažemo djetetu da razlikuje riječi kao zasebne cjeline.

Možemo djetetu reći : idemo izbrojati riječi u rečenici – na primjer rečenicu *Marko brzo trči* rastavimo na riječi ovako – *Marko* (pauza) *brzo* (pauza) *trči* (pauza).

Možete lagano lupnuti olovkom u stol ili pljesnuti rukama ili brojati prstićima svaku riječ u rečenici. Možete reći djetetu da ćete govoriti kao roboti.

3. Rastavljanje riječi na slogove i slaganje riječi iz rastavljenih slogova

Kažete djetetu - sad ćemo riječi rastavljati na slogove na primjer stolica ima slogove sto –li-
ca, marama ima slogove ma-ra-ma. Sad ti pokušaj rastaviti riječ papiga, kuća, maslina,
pogača, gumica, selo, jela, muha, tigar,...

Jednosložne riječi kao što su pas, miš, kos i slično dajte za vježbu na kraju kad ste već
uvježbali rastavljanje na slogove.

Kod sastavljanja riječi iz slogova možete reći djetetu: koja je to riječ kad spojiš

ma – čka	lju - bav
tram – vaj	pri- ja –te –lji -ca
če –tka	ško - la
pe –tak	

Slogove oblikujemo na način da je samoglasnik na kraju sloga osim kad je to teško izgovoriti
kao npr. NE tra-**mv**vaj nego tram –vaj ili NE bu-**nde**-va nego bun-de-va

4. Glasovna analiza i sinteza

Ova vježba odnosi se na rastavljanje riječi na glasove (analiza) i na spajanje glasova u riječ
(sinteza).

Uvijek vježbamo i analizu i sintezu, a za početak je dobro vježbati na istim riječima. Zatražimo
od djeteta da kaže koja je to riječ kad spoji glasove : m – a – m – a. Nakon toga tražimo
dijete da rastavi riječ mama na glasove. Dobro je koristiti slovaricu, odnosno slagati zadane
riječi i smijati se greškama koje se znaju dogoditi. Pozitivno ozračje za vrijeme vježbanja
ključno je ako su glasovna analiza i sinteza teške.

Dvosložne riječi kao što su ruka, noga, lice, peta, rame, maca, zeko, medo, sova, riba, koza,
kosa, šuma, kiša, jelo dobre su za **početak** uvježbavanja.

Nakon jednostavnih dvosložnih riječi uvodimo jednostavne trosložne riječi kao što su papiga,
jabuka, salata, malina, cipela, livada.

Pa na kraju jednosložne kao što su miš, sir, pas, njok i slično.

5. Ponavljanje rečenica

Kroz zajedničko čitanje slikovnica možete tražiti dijete da ponavlja rečenice iz slikovnica za vama kako bi proširilo svoje verbalno pamćenje i bogatilo rječnik.

6. Jezično izražavanje

Svakodnevni trenuci kao što su zajedničko čitanje ili komentiranje slikovnica, odlazak u trgovinu, pranje suđa trebaju biti popraćeni govorom jer poticanje govorno-jezičnog razvoja odvija se kontinuirano i svakodnevno. Promjena ritma govora, postavljanje pitanja (npr. tko, što radi, gdje, kakav je i slično), pjevanje kratkih ritmičnih pjesmica, gluma, oponašanje životinja blagotvorno utječe na govorni razvoj, a djetetu predstavlja zanimljivu igru i izaziva osjećaj ugone.

- pričajte djetetu priče i zajedno odigrajte priču (npr. Crvenkapicu – vi ste vuk, a dijete Crvenkapica) ili neka dijete vama ispriča priču – zamijenite uloge
- pjevajte pjesmice i čitajte brojalice u ritmu (Eci,peci, pec...)
- potičite dijete da gleda slikovnice, neka opisuje što se događa na slikama, neka imenuje predmete
- ne zahtijevajte da dijete za vama ponavlja (reci mačka, pas, ...), radije neka govor bude dio spontane komunikacije

Da biste djetetu olakšali početno učenje čitanja i pisanja, vježbajte s njim:

vidno razlikovanje (*uočavanje manjih razlika među predmetima, znakovima*)

usvajanje vremenskih (*jučer - danas - sutra, prije - poslije*) i prostornih odnosa (*lijevo - desno, ispred - iza*)

usvajanje pojma broj - brojanjem predmeta (ne učenjem brojenja napamet), *igranjem društvenih igara*

opće oblikovanje pojmova (zadaci kao: *što se sve može obući, što je sve potrebno za pojedino zanimanje, što sve ubrajamo u pokućstvo i sl.*)

sposobnost klasifikacije (*koje domaće životinje poznaje, voće, vozila*) te razvrstavanje po

klasama, hijerarhiji, svrstavanje predmeta prema boji, obliku, vrsti (pogodni predmeti za ovakve aktivnosti su *plodovi, školjke, lišće, dugmad, sličice...*)

Vidi:http://os-jsizgorica-si.skole.hr/logoped?news_id=91